

การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

สุจริต คุณชนกุลวงศ์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา 01217397 **SEMINAR**

(ปริญญาโท หลักสูตรวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานและบริหาร, มก)

7 พฤศจิกายน 58

เป้าหมายและเนื้อหา

- เป้าหมาย

เข้าใจหลักการขั้นตอนวางแผน โครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

เข้าใจความเชื่อมโยงของการวางแผนระดับต่างๆ

เข้าใจการบริหารความเสี่ยงในการวางแผนฯ พร้อมกรณีตัวอย่าง

- เนื้อหา

ส่วนที่ ๑ หลักการ ขั้นตอนการวางแผน กม ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒ การวางแผนและเชื่อมโยงในระดับประเทศ ภูมิภาค ชุมชน

ส่วนที่ ๓ การวางแผนภายใต้ความไม่แน่นอน

ส่วนที่ ๑

- ความหมายโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ
- ขั้นตอนการวางแผน
- องค์ประกอบในการวางแผน
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ
- (พรบ ชลประทาน ร่างพรบทรัพยากรน้ำ)
- ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ
- Quiz 1

ส่วนที่ ๒

- การวางแผนในระดับต่างๆ (กรณี ประเทศชิลี ภาคตะวันออก)
- การวางแผนระดับภูมิภาค และการประเมินความเสี่ยง
- การวางแผนระดับจังหวัด
- กรณีศึกษา น้ำแล้งระยอง และน้ำชุมชน
- Quiz 2

ส่วนที่ ๓

- แนวคิดการวางแผนในอนาคต
- การวางแผนในภาวะความไม่แน่นอน
- การวางแผนภายใต้หลายอนาคตภาพ
- การวางแผนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- กรณีศึกษา แผนบรรเทาน้ำท่วมสุโขทัย

ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
กรณีของประเทศไทย

- Quiz 3

เอกสารอ้างอิง

- กรมชลประทาน การบริหารจัดการน้ำในกลุ่มน้ำยม จังหวัดสุโขทัย
เอกสารนำเสนอ สำนักชลที่ ๔, ๒๐๑๒
- กรมชลประทาน แหล่งน้ำและการจัดสรรน้ำ ภาคตะวันออก เอกสารนำเสนอ กค ๕๓
- สุจริต คุณชนกุลวงศ์ ตัวอย่างการบริหารจัดการแหล่งน้ำในชุมชน
เอกสารการประชุมวิชาการ "ขับเคลื่อนประเทศด้วยพลังความรู้และความร่วมมือ" จัดโดย สกว
๒๕-๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔.
- สุจริต คุณชนกุลวงศ์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการวางแผนบริหารจัดการน้ำของไทย
(ISBN : 978-616-551-963-2) หนังสือวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กย ๕๘

เอกสารอ้างอิง

- สุจิตต์ คุณธนกุลวงศ์ อนุรักษย์ ศรีอริยวัฒน์ และ นายขวัญชัย แพโคกสูง แผนที่เกี่ยวข้องภัยน้ำท่วม รายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการวิจัยภายใต้โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2555 (no. 135/35) กย ๕๖
- สอท. การจัดทำแผนพัฒนาน้ำเพื่อภาคอุตสาหกรรม เอกสารนำเสนอ กค ๕๓
- Chile, Regional Plans of Infrastructure and Water Resource Management to 2021, 2012.
- EAWAG, Sustainable water infrastructure planning for an uncertain future, News sheet, Apr 2014.
- EPA, Planning for Sustainability, Technical Report No. EPA-832-R-12-001, Feb 2012.

เอกสารอ้างอิง

- Mayor of London, ENABLING INFRASTRUCTURE: GREEN, ENERGY, WATER AND WASTE INFRASTRUCTURE TO 2050, 2014.
- NHRI, HYDROCLIMATE PROJECTIONS TO ENGINEERING PRACTICES FOR ADAPTATION MEASURES IN WATER RESOURCES SECTOR, Proc. THA2015, Thailand, Jan 2015.
- Sucharit KOONTANAKULVONG Anurak SRIARIYAWAT and Kwanchai PAKOKSUNG, Sukhothai Flood Risk Management under changing climate, Proc. 2012 AIT-NUS-ITB-KU JOINT SYMPOSIUM ON HUMAN SECURITY ENGINEERING, Bangkok, Thailand, November 19-20, 2012.

การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

ส่วนที่ ๑ การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

สุจริต คุณชนกุลวงศ์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา 01217397 **SEMINAR**

(ปริญญาโท หลักสูตรวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานและบริหาร, มก)

7 พฤศจิกายน 58

เป้าหมายและเนื้อหา

- เป้าหมาย

เข้าใจหลักการขั้นตอนวางแผน โครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

- เนื้อหา

ความหมายโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ, ขั้นตอนการวางแผน
องค์ประกอบในการวางแผน, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ
(พรบ ชลประทาน ร่างพรบทรัพยากรน้ำ PPP), กรณีตัวอย่าง

ความหมายของโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

- ความหมายโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ
- ขั้นตอนการวางแผน
- องค์ประกอบในการวางแผน
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ
(พรบ ชลประทาน ร่างพรบทรัพยากรน้ำ PPP)
- ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ
- Quiz 1

ขั้นตอนการวางแผน

- 1: **Goal Setting**—Establish Sustainability Goals that Reflect Utility and Community Priorities
- 2: **Objectives and Strategies**—Establish Objectives and Strategies for Each Sustainability Goal
- 3: **Alternatives Analysis**—Analyze a Range of Alternatives Based on Consistent Criteria
- 4: **Financial Strategy**—Ensure that Investments are Sufficiently Funded, Operated, Maintained, and Replaced over Time

องค์ประกอบของการวางแผน

Element Description

- Current Planning Process
- Building Sustainability Considerations into Goal Setting
- Implementing These Steps on a Smaller Scale
- Key Diagnostic Questions

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- การเกษตร อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้า น้ำครัวเรือนและชุมชน
คมนาคม ประมง อรุรักษ์
- พรบ งบประมาณ พรบ ร่วมทุน (๒๕๕๘)

กรณีตัวอย่าง

- กลุ่มน้ำขม

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

- 101-EPA, Planning for Sustainability, Technical Report No. EPA-832-R-12-001, Feb 2012.
- 102- water regulations
- 103- กรณีตัวอย่าง กลุ่มน้ำยม
- 104- PPP (พรบ ร่วมทุน)

Quiz 1

- 1) องค์ประกอบการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำมีอะไรบ้าง
ก) การตั้งเป้าหมาย ข) การวิเคราะห์ทางเลือก ค) ทั้งสองข้อ
- 2) ลุ่มน้ำยม มีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี เท่าไร (มม ต่อ ปี)
ก) 1,100 ข) 1,200 ค) 1,300
- 3) ท่งทะเลหลวงอยู่ในจังหวัดอะไร ?
ก) แพร่ ข) สุโขทัย ค) พิษณุโลก
- 4) กรม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ
ก) พรบชลประทาน ข) พรบเจ้าท่า ค) ทั้งสองพรบ
- 5) แหล่งทุนสำหรับโครงการพื้นฐานด้านน้ำมาจากไหนได้บ้าง
ก) พันธบัตรรัฐบาล ข) การร่วมทุนกับเอกชน ค) ทั้งสองแหล่ง

การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

ส่วนที่ 2 การวางแผนระดับต่างๆ

สุจริต คุณชนกุลวงศ์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา 01217397 **SEMINAR**

(ปริญาโท หลักสูตรวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานและบริหาร, มก)

7 พฤศจิกายน 58

เป้าหมายและเนื้อหา

- เป้าหมาย

เข้าใจความเชื่อมโยงของการวางแผนระดับต่างๆ

- เนื้อหา

การวางแผนในระดับต่างๆ (กรณี ประเทศชาติ ภาคตะวันออก)

การวางแผนระดับภูมิภาค และการประเมินความเสี่ยง

การวางแผนระดับจังหวัด

กรณีศึกษา น้ำแล้งระยอง และน้ำชุมชน

การวางแผนงานระดับต่างๆ

Central/regional Planning Instruments

	Public Policy			
National Level	National Regional Development Policy (in progress)	National Rural Development Policy (in progress)	National Urban Development Policy (stage of approval by the President)	Other sectoral policies (e. g. transport)
Regional Level	-Regional Development Strategy - Regional Plan for Land-Use Planning		- Regional Plan for Urban Development - Inter-municipal Regulating Plan (normative)	- Regional Plans of Infrastructure and Water Resource Management - Special Plans
Local Level	Municipal Development Plans (Pladeco)		- Municipal Regulating Plan (normative) - Urban Boundary (normative)	

9

การวางแผนงานระดับภูมิภาค และการประเมินความเสี่ยง

- การวางแผนงานระดับภูมิภาค

ภูมิภาค (กายภาพ กลุ่มเศรษฐกิจ **logistic**)

I-O Table and goods/resources

- การประเมินความเสี่ยง

demand (scenarios base)

supply (มาตรการ แผนงาน โครงการ การเงิน)

ความเสี่ยง (**demand, supply, management**)

Regional planning

Challenges of Regional Plans of Infrastructure and Water Resource Management: **Sustainable Development**

23

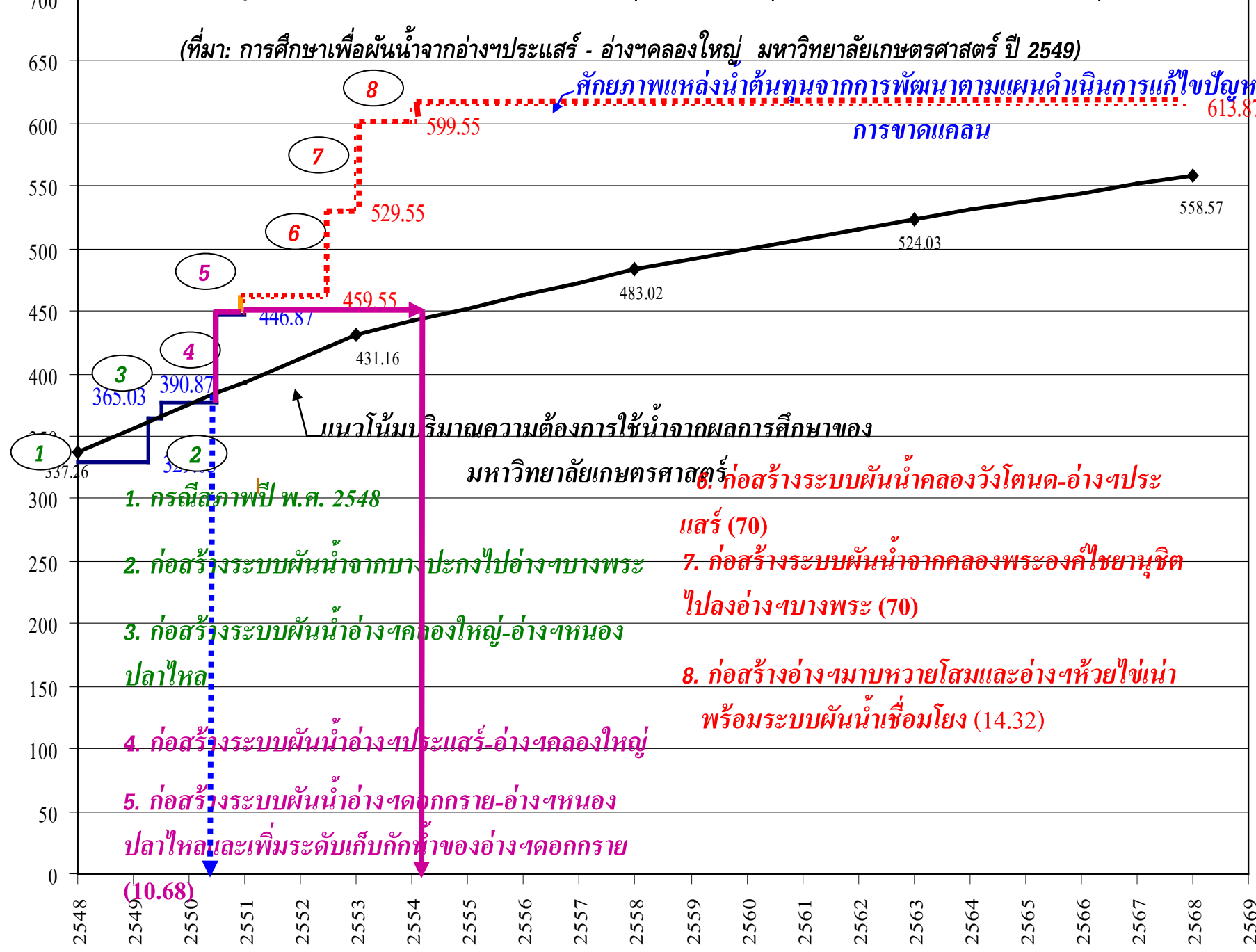
กรุงเทพมหานคร อยุรยา ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี นครปฐม

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ	รวม	ระดับความเสี่ยง
1	การขาดแคลนน้ำ เนื่องจากน้ำในอ่างเก็บน้ำหลักที่ใช้ในลุ่มน้ำไม่เพียงพอ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำภูมิพล สิริกิต ป่าสักชลสิทธิ์ วัชราลงกรณ์	3	5	8	4
2	ปริมาณน้ำเต็มรูก่อ ทำให้เกิดไม่สามารถนำน้ำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ได้	3	3	6	3
3	พื้นที่เกิดปริมาณฝนไม่ตกตามฤดูกาล หรือเกิดเหตุการณ์ปริมาณฝนทิ้งช่วง	4	4	8	4

ศักยภาพแหล่งน้ำต้นทุนและแนวโน้มความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม จ.ชลบุรี และ ระยอง

ปริมาณน้ำต้องการและศักยภาพปริมาณน้ำที่สามารถพัฒนาได้ , ล้าน ลบ .ม.

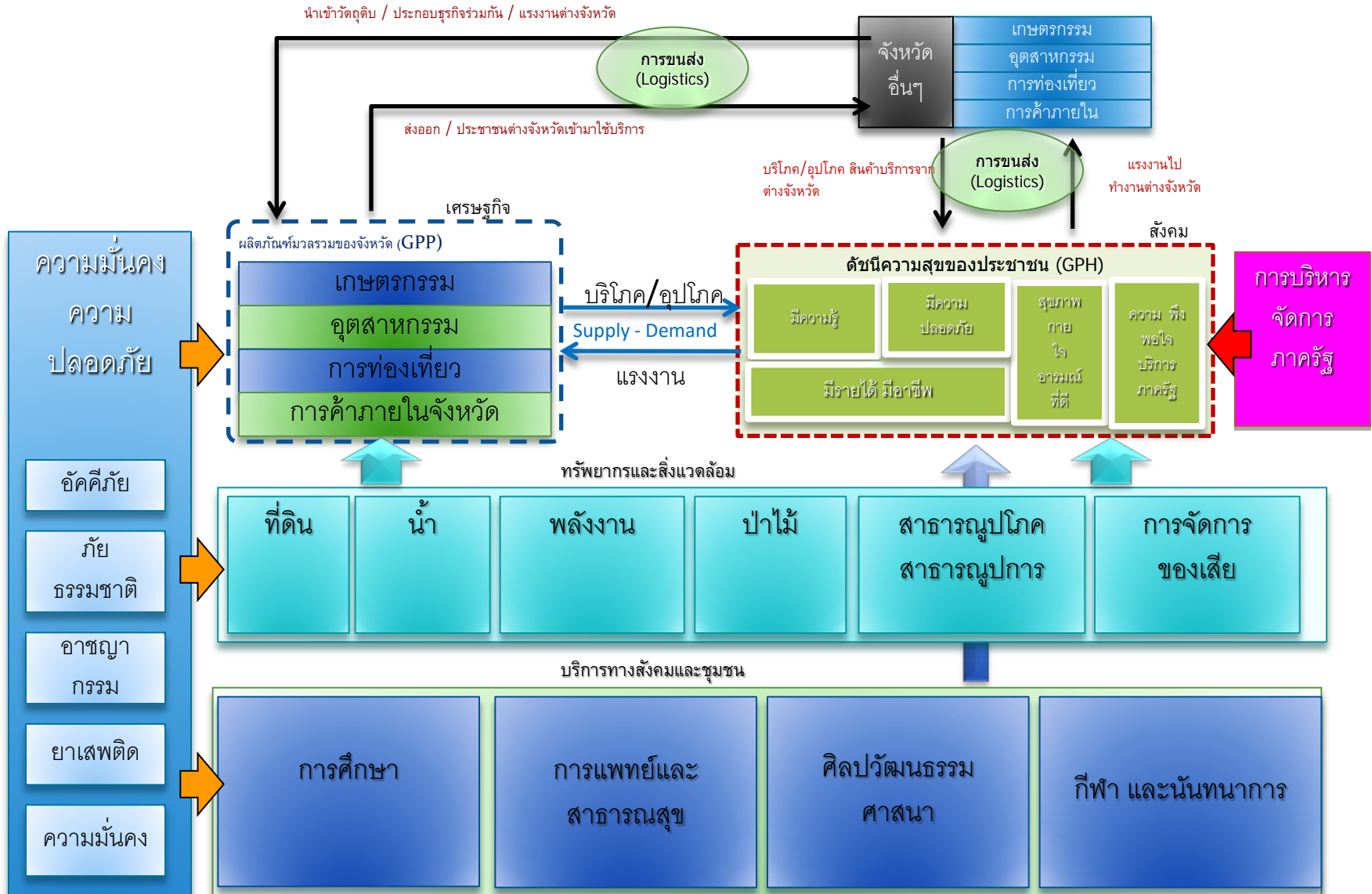

การวางแผนระดับจังหวัด

- วิสัยทัศน์ (swot)
- เป้าหมาย (แผนพัฒนาจังหวัด การจัดทำงบประมาณ)
- การบรรลุ ฤทธิ
- ทรัพยากร
- ความเสี่ยง (รวมด้านสังคม)

เป้าประสงค์การพัฒนาจังหวัดในมิติต่างๆ

•พัฒนาจังหวัดในมิติต่างๆ อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกัน

กรณีศึกษา

- น้ำแล้งระยอง และน้ำชุมชน

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

- 201-Chile, Regional Plans of Infrastructure and Water Resource Management to 2021, 2012.
- 202- น้ำตะวันออก
- 203- การจัดสรรน้ำและความเสี่ยง
- 204- ตัวอย่างการบริหารน้ำในชุมชน

Quiz 2

- 1) ความท้าทายของการบูรณาการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานของชิลีคือ
ก) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ข) การสร้างกลไกระดมทุน ค) ทั้งสองอย่าง
- 2) อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกี่แห่ง
ก) ๔ แห่ง ข) ๕ แห่ง ค) ๖ แห่ง
- 3) ความเสี่ยงสูงสุดในการจัดการน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ก) การเติบโตไร้ทิศทาง ข) การจัดการน้ำไม่เป็นเอกภาพ ค) ทั้งสองอย่าง
- 4) การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ มีกี่ระดับ
ก) ๒ ระดับ ข) ๓ ระดับ ค) ๔ ระดับ
- 5) แหล่งน้ำดิบของการจัดการน้ำชุมชนตัวอย่างที่น่าเสนอมาจากไหนบ้าง
ก) สระที่อบต ซื่อและสร้าง ข) ท้ายคลองชลประทาน ค) ทั้งสองแหล่ง

การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ

ส่วนที่ 3 การวางแผนภายใต้ความไม่แน่นอน

สุจริต คุณชนกุลวงศ์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา 01217397 **SEMINAR**

(ปริญาโท หลักสูตรวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานและบริหาร, มก)

7 พฤศจิกายน 58

เป้าหมายและเนื้อหา

- เป้าหมาย

เข้าใจการบริหารความเสี่ยงในการวางแผนฯ พร้อมกรณีตัวอย่าง

- เนื้อหา

แนวคิดการวางแผนในอนาคต, การวางแผนในภาวะความไม่แน่นอน
การวางแผนภายใต้หลายอนาคตภาพ, การวางแผนเพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืน, กรณีศึกษา แผนบรรเทาน้ำท่วมสุโขทัย, ผลกระทบจาก
สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง, กรณีของประเทศไทยและเอเชีย

แนวคิดในการวางแผนในอนาคต

- ที่ผ่านมา

การศึกษาแผนหลัก การศึกษาความเป็นไปได้

(ทีมงานพัฒนา บริหารจัดการ วางแผนพิบัติภัย)

- จากนี้ไป

SDG, resilient, risk reduction, uncertainty

(input, environment, system, output)

risk management, holistic(integrated),

nexus

นายกรัฐมนตรีกล่าวถ้อยแถลงใน High Level Special Event “Catalyzing Implementation and Achieving of the Water Related SDGs” ไทยพร้อมเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเร่งการบรรลุเป้าหมายว่าด้วยเรื่องน้ำในวาระ

การพัฒนาที่ยั่งยืน 27 กันยายน 2558 เวลา 07.30 น. ตามเวลาท้องถิ่น ณ อาคารสำนักงานใหญ่ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

http://www.thaigov.go.th/index.php?option=com_k2&view=item&id=95881:id95881&Itemid=425&lang=th

นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ในวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี พ.ศ. 2573 ที่ผู้นำประเทศต่างๆ ได้ให้การรับรองเมื่อสองวันก่อน จะสานต่อการดำเนินการ และขับเคลื่อนความพยายามของประชาคมโลกในการดำเนินการด้านน้ำที่ครอบคลุมมากขึ้น ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อ 6 ซึ่งนอกจากจะเข้าถึงการมีน้ำดื่มที่ปลอดภัยและสุขาภิบาลที่พอเพียงแล้วยังให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพน้ำและการบริหารจัดการน้ำเสีย การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการน้ำอย่างมีบูรณาการ และการปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวกับน้ำ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการดำรงชีพมาโดยตลอด โดยคำนึงถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับน้ำ เช่น น้ำท่วม น้ำแล้ง และน้ำเสีย รัฐบาลเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและครอบคลุม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและมีความต่อเนื่องในการดำเนินการ พร้อมทั้งได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวพระราชดำริด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาดำเนินการ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน กับการรักษาสิ่งแวดล้อมปีนี้ รัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 12 ปี (พ.ศ. 2558 – 2569) เพื่อวางกรอบการดำเนินการอย่างเป็นระบบครบวงจร เน้นการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของภาคประชาชนในแต่ละท้องถิ่น และอยู่ระหว่างการจัดทำพระราชบัญญัติน้ำ ซึ่งจะเป็นกฎหมายที่ควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ในทุกมิติ

การวางแผนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. สังคม (Social)
2. เศรษฐกิจ (Economy)
3. สิ่งแวดล้อม (Environment)
4. การจัดการ (Management)

(ที่มา: <http://sustainabledevelopment.un.org>)

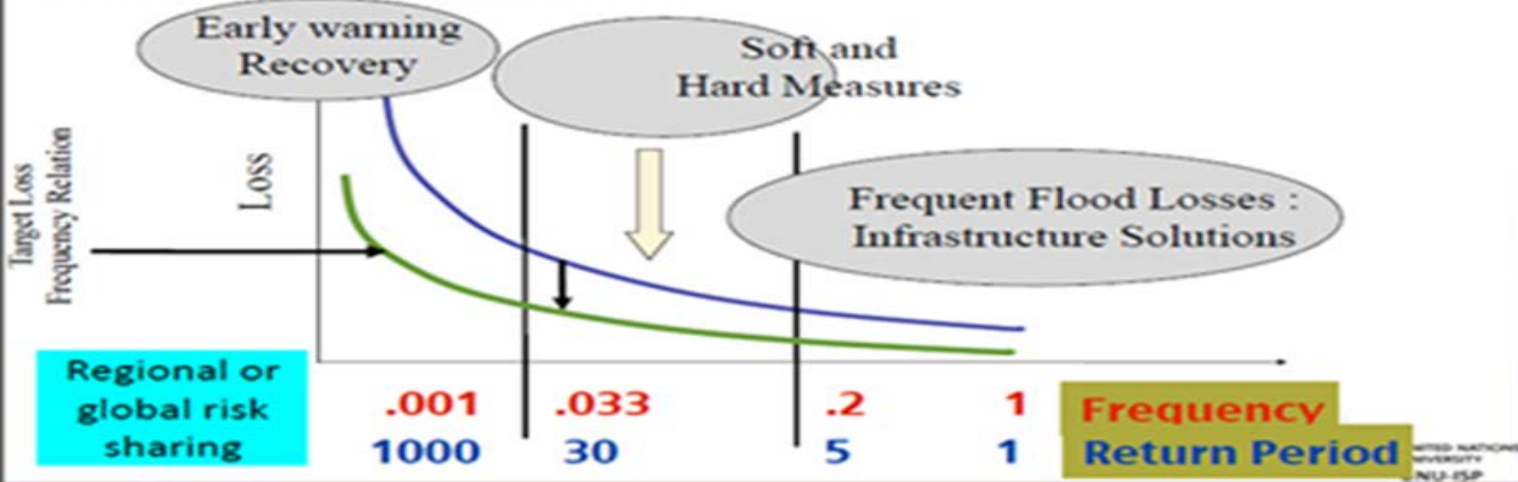

Resilience (ยั่งยืน)

Resilience under risk assessment

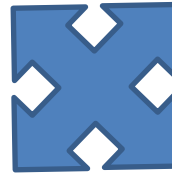
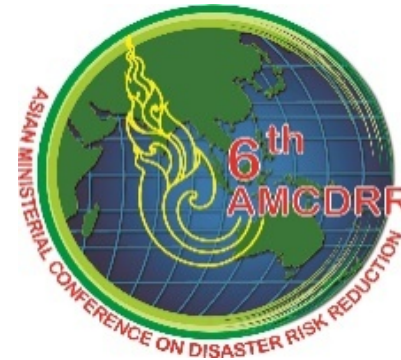
Frequency Loss Relation and Risk Reduction Strategies

- In disaster management our objective is to move the loss line as low as possible. This would need different approaches for different frequencies.
- Now, the challenge is to manage risks in the left most column, catastrophic events that are rare but have very high impacts.

From HFA to Sendai Framework for DRR

- Priority 1 : Governance and policy
- Priority 2 : Risk identification and Early Warning
- Priority 3 : Use knowledge, innovation and education
- Priority 4 : Reducing the underlying risk factors
- Priority 5 : Strengthen disaster preparedness for effective response

Bangkok Declaration

- Priority 1 : Understanding disaster risk
- Priority 2 : Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk
- Priority 3 : Investing in disaster risk reduction for **resilience**
- Priority 4 : Enhancing disaster preparedness for effective response, and to **building back better** in recovery, rehabilitation and reconstruction

DDPM

- SNAP (Strategic National Action Plan on Disaster Risk Reduction (2010-2019))
- Disaster Prevention and Mitigation Act (2007)
- National Disaster Prevention and Mitigation Plan (2010-2014)

National Disaster Prevention and Mitigation Plan (2015)

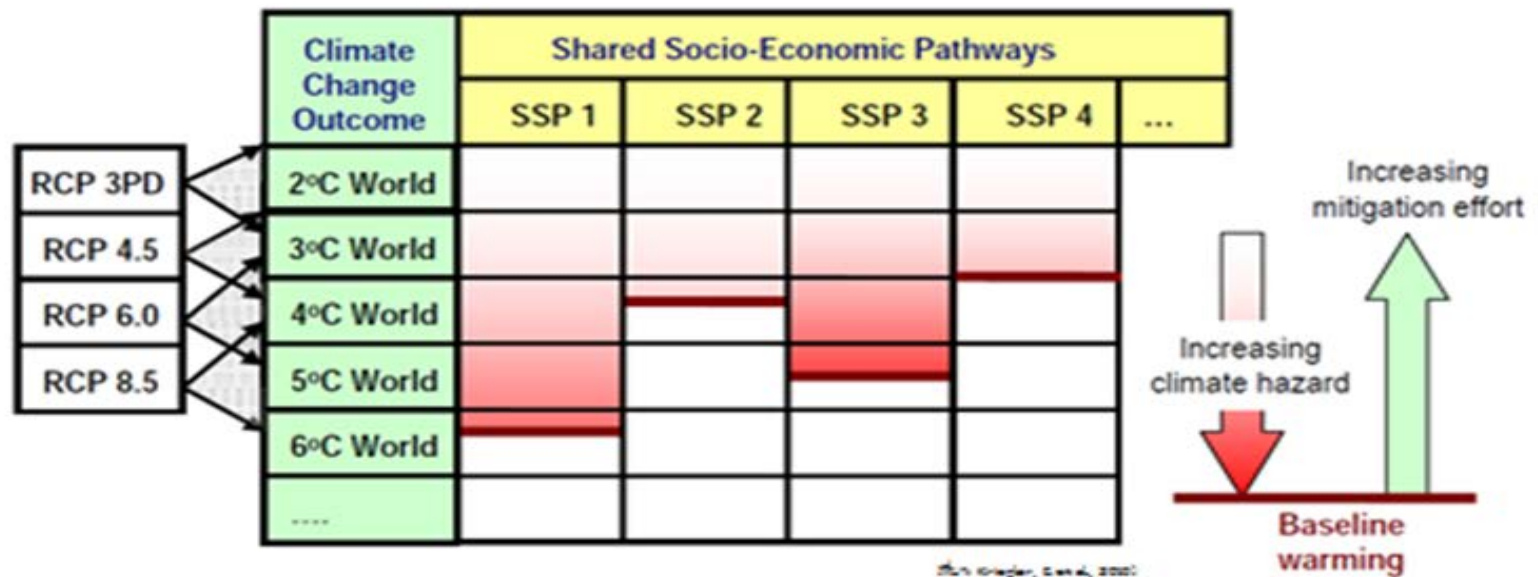
การวางแผนในความไม่แน่นอน

- Development of planning instruments (SWIP)
- Transparent decision-making (MCDA)
- Emphasis on collaboration (collaborative)
- Long-term data often unavailable (scenarios)
- Limited influence of climate change in the medium term
- Future scenarios from doom to boom
- Practical applicability of methods and results

การวางแผนในหลายอนาคตภาพ

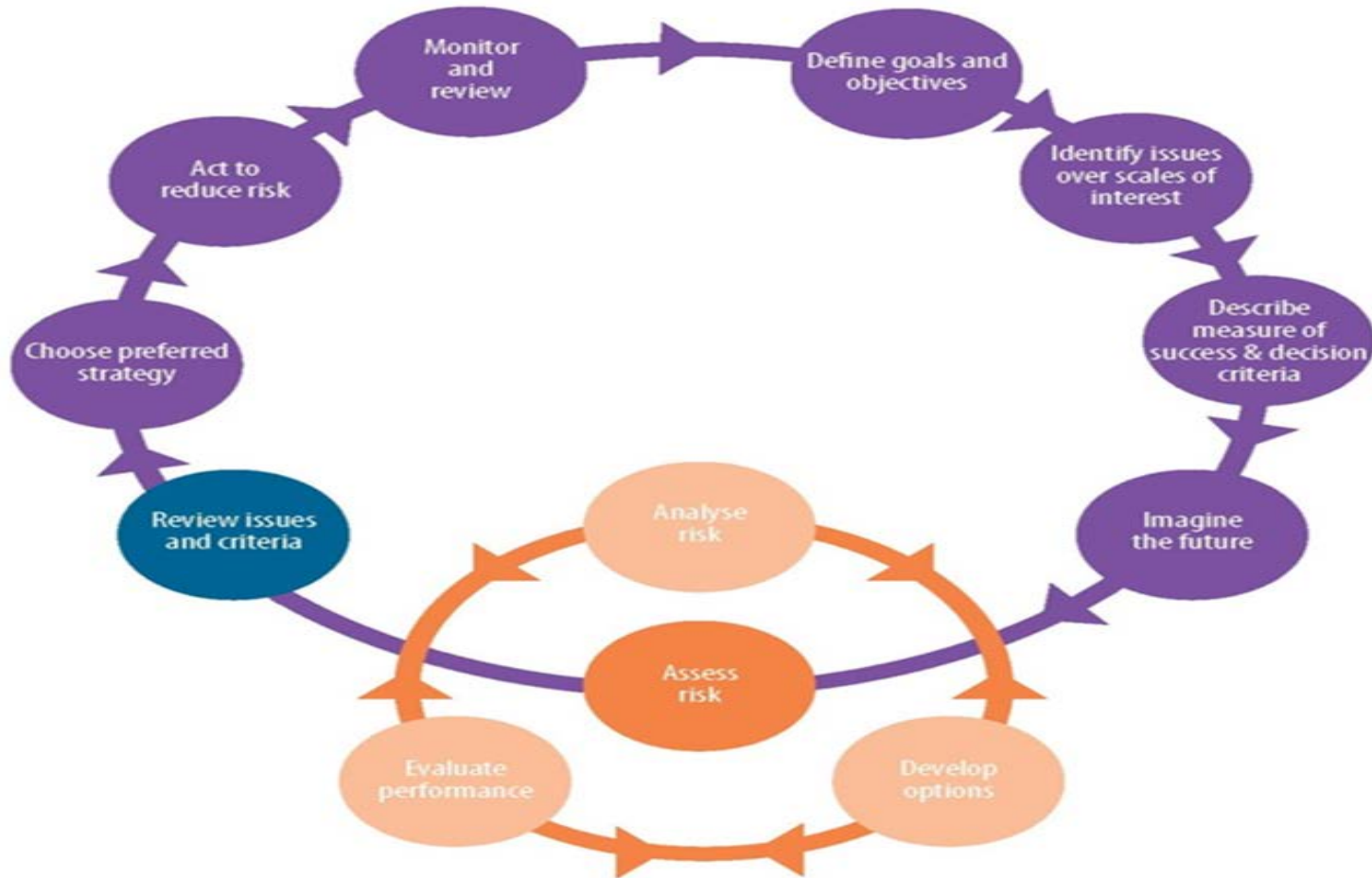
เมทริกซ์ของภาพฉายในอนาคต

หมายเหตุ: RCP* (Representative Concentration Pathways) หรือการคาดการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบใหม่ (New emission scenarios) ในรายงานฉบับที่ 5 กลุ่มที่ 2 ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (IPCC AR4 WGII) รายละเอียดกรุณาดูใน <http://ipcc.ch/>

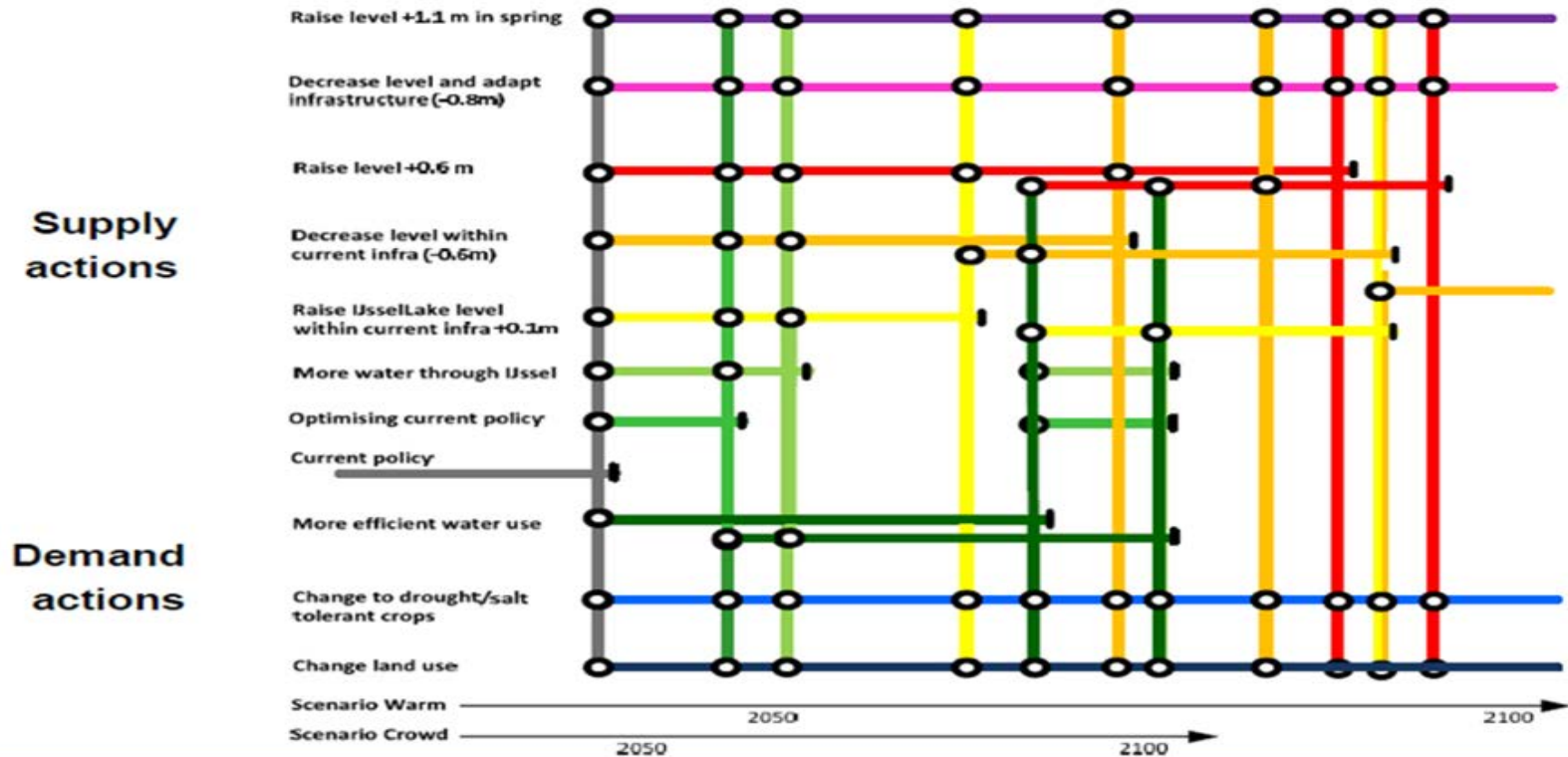

Incorporate with normal planning

Decision pathway

Evaluate policy actions and develop PATHWAYS.

Nexus (holistic) in water infra

- Green infrastructure – London’s network of parks, green spaces, trees and features such as green roofs
- Energy – Electricity, gas and renewable, nationally and locally produced
 - Water – Water supply, drainage (rain and waste water), wastewater and flood risk management
- Resource management – Recycling, re-use and disposal facilities

กรณีศึกษา

- แผนบรรเทาน้ำท่วมสุโขทัย,
- ผลกระทบจากภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
- กรณีของประเทศมาเลเซีย

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

- 301- Future planning
- 302- Planning under uncertainty
- 303- Enabling infrastructure
- 304- Sukhothai Flood Risk management
- 305- Hydroclimate projection

Quiz 3

- 1) ความเสี่ยงในการวางแผนน้ำมีอะไรบ้าง
ก) ความไม่แน่นอนของความต้องการน้ำ ข) ขนาดพื้นที่ศึกษา ค) ทั้งสองอย่าง
- 2) ทางแก้ไขหรือลดความเสี่ยง ทำอย่างไร
ก) กำหนดเป็นหลายอนาคตภาพ ข) กำหนดเป็นหลายชนิดของฝน ค) ทั้งสองอย่าง
- 3) กรณีทางเลือกไม่ชัดเจน เราจะแก้ไขปรับปรุงอย่างไร
ก) ไล่ถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข) ใช้เทคนิคการให้น้ำหนัก ค) ทั้งสองอย่าง
- 4) กรณีมาเลเซีย ใช้กลไกใดในการกำหนดมาตรการปรับตัวจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
ก) ทดลองและกำหนดมาตรการ ข) หาความรู้ สร้างมาตรฐาน ค) ประเมินความเสี่ยง
- 5) ในอนาคตการวางแผนโครงสร้างด้านน้ำจะต้องพิจารณาอะไรเพิ่ม
ก) โครงสร้างสีเขียว ข) การใช้พลังงาน ค) ทั้งสองอย่าง

Lastly

- Materials can be downloaded from http://project-wre.eng.chula.ac.th/watercu_eng/

Thanks you.

Any questions or comments.